

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Temel Eğitim Genel Müdürlüğü**

**ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU
YAŞAYAN DİLLER VE LEHÇELER DERSİ
(ARNAVUTÇA 5, 6, 7 ve 8. SINIFLAR)
ÖĞRETİM PROGRAMI**

ANKARA, 2017

İÇİNDEKİLER

<u>KONU</u>	<u>Sayfa</u>
ARNAVUTÇA HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	2
GİRİŞ.....	3
PROGRAMIN YAPISI.....	5
Genel Amaçlar.....	5
Programın Kapsamı.....	6
Öğrenme Alanları	6
Dinleme.....	7
Konuşma.....	7
Okuma.....	8
Yazma.....	8
Kazanımlar.....	9
Açıklamalar.....	9
PROGRAMIN TEMEL ÖZELLİKLERİ.....	9
İletişimci Dil Yaklaşımı.....	9
Dört Temel Dil Becerisi ve Öğrenci Merkezli Yaklaşım.....	9
Öğrenmeyi Öğrenme.....	9
Eylem Odaklı Yaklaşım.....	10
ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ.....	10
Dil Öğretim İlkeleri.....	10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	10
Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri.....	11
ARNAVUTÇA PROGRAMININ SINIFLARA GÖRE KAZANIMLARI.....	12
5. SINIF KAZANIMLARI.....	12
6. SINIF KAZANIMLARI.....	15
7. SINIF KAZANIMLARI.....	17
8. SINIF KAZANIMLARI.....	19

ARNAVUTÇA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Arnavutça, Hint-Avrupa dil ailesinin bir koludur. Günümüzde ölü diller statüsünde bulunan İilir dilinin mirasçısı olduğu kabul edilmektedir. Bu nedenle Hint-Avrupa dil ailesinde herhangi bir yakın akrabası bulunmamaktadır. Kendine has özellikleriyle dikkat çeken Arnavutça, Balkan coğrafyasında çok geniş bir alana yayılmış olan Arnavut ulusunun ana dilidir. Arnavutçanın resmî dil statüsünde olduğu başlıca ülkeler Arnavutluk ve Kosova'dır. Ayrıca Makedonya, Karadağ, Bosna-Hersek, Yunanistan, Sırbistan ve Türkiye gibi birçok Balkan ülkesinde Arnavutça konuşan nüfus azımsanamayacak kadar fazladır.

Günümüzde standart Arnavutça olarak bilinen dilin iki ana diyalekti bulunmaktadır. Bu iki ana diyalekt, kuzey bölgelerde konuşulan *Geg* diyalekti ve güney bölgelerde konuşulan *Tosk* diyalekti olarak ayrılmaktadır. Ayrıca her iki ana diyalekt de kendi içinde alt diyalektlere ayrılmaktadır.

Arnavutça yazı dilinde Latin alfabesi kullanılmaktadır. Bu alfabe 7 ünlü 29 ünsüz toplam 36 harften oluşmaktadır: a, b, c, ç, d, dh, e, ë, f, g, gj, h, i, j, k, l, ll, m, n, nj, o, p, q, r, rr, s, sh, t, th, u, v, x, xh, y, z, zh. Bu harflerin dokuz tanesi (dh, gj, ll, nj, rr, sh, th, xh, zh) iki harfin yan yana gelmesiyle yazılmaktadır, fakat tek bir ses karşılığı gelmektedir. Ayrıca sekiz harfin de (c, dh, gj, nj, q, rr, th, x) Türkçenin ses sisteminde karşılığı yoktur. Arnavutçanın bu sesleri (fonem) ancak dinlenerek ve çalışarak öğrenilebilir. Arnavutça yazıldığı gibi okunduğundan ses sistemi öğrenildikten sonra okunmasında zorluk çekilmez.

GİRİŞ

Arnavutça öğretim programı; öğrencilerin bu dili bir iletişim aracı olarak kullanıp kendi ihtiyaçlarını karşılamalarını, öğrenmeyi öğrenerek sürekli ilerlemelerini ve düşünme becerilerini kullanarak problem çözebilmelerini sağlamak ve bu dilin öğretiminin niteliğini artırmak amacıyla hazırlanmıştır.

Program, öğrencilerin zihinsel gelişim düzeylerine uygun; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarla ilgili, kültürler arası iletişim becerilerini ve çalışma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak düzenlenmiştir. Ayrıca programda, öğrencilerin dört temel dil becerisinin dengeli biçimde geliştirilmesi, onlara yeteneklerini keşfederek kendilerini değerlendirme fırsatı verilmesi ve özellikle kendilerini ifade etme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Bu program dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak dört temel dil becerisini esas alan öğrenme alanlarından oluşmaktadır. Bu alanlarda öğrencilerin Arnavutça öğrenmeye yönelik bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmeyi hedefleyen bölümler yer almaktadır. Aynı şekilde bilişsel, duyuşsal, psikomotor kazanımlar ve öğretmene hitaben yazılan neyi, nasıl ve hangi içerikle öğretebileceğine dair açıklamalar ile bu kazanımlara ulaşmak için ne öğretim sorusuna yanıt veren tema ve içerik önerileri de programda yer almaktadır. Dersin etkili ve verimli olarak işlenmesi için kullanılacak yöntem ve teknikler bölümü; öğrenme öğretme süreci ve kazanımların öğrenci tarafından edinilip edinilmediği, edinildiyse derecesini, edinilmediyse nedenlerini belirlemek amacıyla öğretmenlere yol gösteren ölçme ve değerlendirme bölümleri de programın içerisinde bulunmaktadır.

Öğretim Programı 288 ders saatine göre düzenlenmiştir. İlgili düzeylerin kaç ders saatinde işleneceği aşağıda belirtilmiştir.

Sınıf	Düzy	Haftalık Saat	Toplam
5	A1.1	2	72
6	A1.2	2	72
7	A2.1	2	72
8	A2.2	2	72
TOPLAM		8	288

Öğretim Programının hazırlanmasında Avrupa Konseyi tarafından dil öğrenme ve öğretimine ilişkin uygulamalara dair karşılaştırılabilir standartlar getiren “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni” çerçevesinde belirlenen düzeyler esas alınmış ve söz konusu metnin yaklaşımlarından yararlanılmıştır.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, dil öğrenenlere ve öğretmenlere yönelik öğrenme, öğretme ve değerlendirme alanlarına ilişkin bir başvuru rehberi niteliğindedir. Rehberde; bireysel öğrenme, öğrenen özerkliği, yaşam boyu öğrenme, dil ve kültürler arası etkileşimin önemi üzerinde durulmaktadır. Ayrıca dil öğretiminde öğrenen merkezli ve öz değerlendirme temelli bir yaklaşım esas alınarak öğrenenin ulaşması beklenen hedef, bilgi ve beceri düzeylerini esas alan bir yeterlik sınıflandırması yapılmaktadır.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni de dikkate alınarak hazırlanan Arnavutça Dersi Öğretim Programında ortaokul 5. sınıftan başlayarak 8. sınıfın sonuna kadar ulaşılması hedeflenen yeterlik düzeyi A2 olarak belirlenmiştir. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni,

bütün yabancı dil dersi öğretim programlarının hazırlanmasında başvurulacak kaynak olduğundan Arnavutça dil dersi için geliştirilen programlarda da bu ölçütlerden yararlanılmıştır.

Bu doğrultuda hazırlanan öğretim programının; Arnavutça öğretmenlerine, dil öğretiminde etkin ve etkileşimli sınıf ortamları oluşturmaları, öğrencilere ise Arnavutça öğrenmenin kişisel, sosyal ve kültürel bakımdan gelişmeleri için gerekliliğini ve önemini benimsetme, birlikte öğrenmekten zevk alma ve kendini ifade etme becerilerini geliştirme bakımından kılavuz olacağı düşünülmektedir.

Aşağıdaki tabloda A1 (Giriş) ve A2 (Temel) düzeylerine ait genel beceriler verilmektedir. Öğretmenlere, dersleri planlamak ve öğrencileri değerlendirmede yardımcı olmak; öğrencilere de bu kıstaslara göre bağımsız bir şekilde öz değerlendirme yapmak, hangi düzeye ulaştığını görebilmek olanağı sağlayacak olan hususlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2. Diller İçin Ortak Başvuru Metni Giriş (A1) ve Temel (A2) düzeylerine Ait Genel Beceriler

Dil Becerileri	A1	A2
Dinleme	Kendisi, ailesi ve yakın çevresiyle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilir.	Kendisiyle alakalı ve ilgisini çeken konularda sıklıkla kullanılan kelimeleri anlayabilir. (Örneğin, kendisi, ailesi, yaşadığı yer, alışveriş yaptığı yerler ve iş yeri hakkında genel bilgileri anlayabilir). Günlük hayat hakkında bilgi alabilir ve haberleri anlayabilir. Basit ve net olarak yapılan duyurularda, deyim ve ifadelerde ne söylendiğini anlayabilir. Yolda yürürken ya da toplu taşıma araçlarını kullanırken çevrede duyacağı, göreceği basit uyarı ve işaretleri anlayabilir.
Okuma	Katalog, duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki bildiği isimleri, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilir. Kısa mektup ya da notlarda yazılı olan içeriği anlayabilir.	Uluslararası kelimeler ve sık kullanılan söz dağarcığına ait ifadeleri içeren basit metinleri anlayabilir. Gündelik hayattaki ilişkileri içinde somut, basit ve öğrenmek istediği bilgiye rahatlıkla ulaşabilir; reklamlarda, duyurularda, menülerde ve programlarda belirtilen ifadeleri anlayabilir. Halka açık yerlerde (örneğin, sokakta, araç içinde, durakta, kafede vb.) bulunan yazılarda, tariflerde, talimatlarda ve bildirilerde söylenenleri anlayabilir. Özel olarak yazılmış kişisel mektupların içeriğini anlayabilir. Konu hakkında bilgi sahibi olduğu metin ya da yazılı belgelerdeki (örneğin broşürler, gazete yazıları vb.) içeriği anlayabilir.
Konuşma (Karşılıklı Konuşma)	Söyleneni anlamadığı zaman konuştuğu kişi sözlerini tekrarlar ya da yavaş konuşursa basit diyaloglara katılabilir. Bildiği veya ilgisini çeken konularda sorulan basit sorulara cevap verebilir (Örneğin, özel hayatıyla ilgili yaptığı görüşmelerde sohbete katılabilir). Kendi görüşünü açıklayabilir, muhatabının sağlık durumunu ve	Bildiği durum ve ortamlarda kendisine dair sorulara cevap verebilir ve işiyle alakalı bilgiler verebilir (örneğin bir mağazada, toplu taşıma aracında, durakta, kafede tanıştığı kişilerle iletişim kurabilir; kendisi veya işi hakkında konuşabilir, boş zamanlarında neler yaptığından söz edebilir). Kısa bir görüşmede, her şeyi anlamakta ve serbestçe diyaloga geçmekte biraz zorlansa bile toplumsal konulara dair konuşmalara katılabilir, kendini ifade edebilir. Takıldığı yerde muhatabı kendisine yardımcı olursa

	hatırını sorabilir. Muhatabıyla selamlaşabilir, onun yanından ayrılırken basit veda sözcükleri kullanabilir. Zaman belirtirken ve fiyattan söz ederken sayıları kullanabilir.	nispeten özgürce iletişim kurabilir. Bildiği konularda kısa sohbetler yapabilir (Örneğin; hobileri, daha önce yaptığı işler hakkında kısa konuşmalar). Selamlaşma veya birine hitap etme gerektiğinde nezaket kurallarına uygun dostça bir tarz kullanabilir, herhangi bir şeye teşekkür edebilir, birini bir yere davet edebilir veya birinden davet aldığı anda anlayabilir. Özür dileyebilir. Biri özür dilediğinde anlayabilir. Kendi düşüncesini basitçe ortaya koyabilir. Nelerden hoşlandığını ya da hoşlanmadığını anlatabilir; başkalarının düşüncesine katılabilir veya katılmayıp reddedebilir. Yapmayı düşündüğü şeyler hakkında konuşabilir veya bir başkasından yardım isteyebilir (Örneğin; neyi nasıl yapacağını sorabilir, nereye nasıl gidebileceğini vb. konuları sorabilir).
Konuşma (Sözel Anlatım)	Kolay ve basit cümleler yardımıyla tanıdığı kişiler, kendisi, oturduğu yer, iş yeri hakkında konuşabilir; yaşadığı yeri, etrafını tarif edebilir ve bu konularla ilgili bir şeyler anlatabilir. Önceden hazırlanmış çok kısa metinler hakkında konuşabilir.	Basit cümlelerle kendi ailesi ve başkaları hakkında, yaşam tarzı, eğitim durumu, günlük hayatı, gelecekteki planlarıyla ilgili konuşabilir. Kısa açıklamalar yapabilir. Bildiği bir konu hakkında kısa ve kolay açıklamalar yapabilir. Basit hikâyeler anlatabilir. Günlük hayattan, olaylardan, kişilerden, çevresinden söz edebilir. Beğendiği ya da beğenmediği şeyleri söyleyebilir, bunun nedenlerini kısa açıklamalar eşliğinde anlatabilir. Farklı düşünceleri, planları ve davranışları açıklayabilir.
Yazma	Kutlama mesajları yazabilir, form doldurabilir, kayıt formlarına adını, soyadını, uyruğunu, yaşını, doğum tarihini ve adresini yazabilir. Kendisinin ya da kurgulanmış kişilerin işleri veya oturdukları yerler hakkında birbirine bağlı basit cümlelerle kısa metinler oluşturabilir	Küçük açıklamalar ve mesajlar yazabilir. Kendisi hakkında özel durumunu anlatan kısa mektuplar yazabilir (Örneğin birine hitaben minnet duygusunu ifade ederek teşekkür etmek, özür dilemek vb.). Gündelik sorunlar hakkında açıklayıcı bilgileri yazıyla ifade edebilir. Basit dilsel yapılarla (mesela, ve, ama, çünkü gibi bağlaçları kullanarak) günlük hayatta yaşanan olayları, işini, özel tecrübelerini, kısa öz geçmişini yazabilir.

PROGRAMIN YAPISI

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yaşayan Diller ve Lehçeler seçmeli dersi adıyla 5-8. sınıflar için hazırlanan Arnavutça Dersi Öğretim Programı aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır:

Genel Amaçlar

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde belirtilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları"na uygun olarak hazırlanan Arnavutça Öğretim Programı, öğrencilerin;

- Arnavutça öğrenmeye karşı ilgisini artırmak,
- Hedef dil olan Arnavutçanın yaşadığı kültürü tanımlarını sağlamak,
- Kendi değerlerini fark ederek farklı olana hoşgörü ve saygı göstermelerini sağlamak,
- Arnavutça konuşulan yörelerin yerel kültür değerlerini ayırt etmelerine olanak sağlamak,
- Yazılı ve sözlü ürünlerle farklı dünya kültürlerini tanımlarını sağlamak,

- Kendini ifade etme, iletişim kurma, iş birliği yapma, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi becerilerini geliştirmek,
- Kişisel, sosyal ve kültürel yönlerden gelişimlerini sağlamak,
- Düzeylerine uygun görsel, işitsel ve yazılı kaynakları izleyebilmelerini sağlamak,
- Hedef dil olan Arnavutçada dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil becerilerini geliştirmek,
- Hedef dilde söz varlığını zenginleştirmek,
- Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde belirtilen ölçütlere göre öz değerlendirme yapabilmelerini sağlamak,
- Bilgi teknolojilerinden yararlanarak öğrenme becerilerini geliştirmektir.

Programın Kapsamı

Öğretim programı öğrencilerin;

- Zihinsel gelişim düzeylerine uygun,
- Bilişsel (okuduğunu anlama, yorumlama, karşılaştırma vb.), duyuşsal (kültürler arası hoşgörü, dil öğrenmeye karşı ilgi duyma vb.) ve psikomotor (sesli okuma, yazma, şarkı söyleme, konuşma gibi zihin ve kas koordinasyonu ile ilgili beceriler) alanlarla ilgili,
- Not alma, altını çizme, dikkatini sunulan bilgiye yoğunlaştırma, kendi kendine öğrenme için materyal oluşturma ve kullanma yeteneği gibi çalışma becerilerini geliştirmeye yönelik,
- Kendi kültürel değerlerini başkalarına aktarma, Arnavutça konuşulan ülke ve bölgelerin kültürel değerlerini ayırt etme ve hedef dilin yaşadığı kültürü tanıma gibi kültürler arası iletişimi geliştirmeye yönelik,
- Öğrencilerin kendi yeteneklerini keşfetmelerine, güçlü ve zayıf yönlerini tanımalarına yardımcı olan ve onlara öz değerlendirme yapma olanağı sağlayan,
- Öğrencilerin iş birliği yaparak sorumlulukları paylaşarak çalışabilecekleri öğrenme ortamları hazırlayan,
- Konuşma ve yazma becerisini geliştirerek Arnavutçayı doğru ve akıcı bir şekilde kullanmalarını sağlayan,
- Dinleme, okuma, yazma, konuşma becerilerini uyumlu şekilde geliştirmelerine olanak tanıyan ve iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik kazanımlarla düzenlenmiştir.

Öğrenme Alanları

Dil öğretme ve öğrenme, çok boyutlu olan ve bu boyutların karşılıklı etkileşimine dayanan bir süreçtir. Öğretim Programı “dinleme, konuşma, okuma ve yazma” alanları şeklinde sınıflandırılarak oluşturulmuştur.

Programda dört temel dil becerisinin hiçbirine öncelik sırası verilmemiş olup bütün dil becerilerinin doğal iletişim ortamlarında olduğu gibi birbiriyle etkileşim içerisinde ele alınmasının gerekliliği belirtilmiştir. Bu etkileşim; öğrencinin dili öğrenme, etkili kullanma ve bilgileri yapılandırma sürecini kolaylaştıracaktır. Ayrıca becerilerin bir bütünlük içinde verilmesinin iletişimci yaklaşımın temel ilkelerinden biri olduğu unutulmamalıdır.

Programın öğrenme alanlarını oluşturan beceriler aşağıda özetlenmektedir:

- **Dinleme**

Dinleme, bir dili öğrenmek için en temel yoldur. Dinleme, günlük yaşamda iletişimin gerçekleşebilmesi aynı zamanda eğitim ortamında öğrenmenin sağlanabilmesi için gereksinim duyulan bir dil becerisidir. Dinleme, edilgen bir işlem olarak değil, tam tersine bireyin etkin katılımı ile gerçekleşir. Öğretim programına göre öğrencilerin, hedef dilde normal hızla konuşulduğunda, konuşmacının tüm söylediklerini anlamasalar bile söylemek istediklerini tahmin etmeleri beklenir. Bu nedenle öğrencinin hedef dildeki sesleri ayırt edebilmesi, vurgulama ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark edebilmesi gerekmektedir. Sesleri doğru olarak algılayabilmek önemli bir aşama olmakla birlikte, işitileni anlamak için yeterli değildir. Sözel dizinde sesleri, sözcükleri, basit cümleleri duyup algılamak Arnavut diline ait özel sesleri kavrayıp telaffuz edebilmek, doğru ve düzgün konuşmanın temelini oluşturacaktır.

Öğrenme öğretme sürecinde öğretmen dinleme etkinlikleri düzenlerken koşulların olanak verdiği ölçüde ses ve görüntü içeren CD, VCD, DVD'lerin, uzman kişilerce hazırlanmış sözcük ve cümle vurgusu içeren CD, VCD, DVD'lerin kullanımına özen göstermelidir

Dinleme becerisi içsel bir süreç olduğundan dinleme etkinliklerinin sonucunda anlamının gerçekleşip gerçekleşmediğini çözümleyebilmek için dinleme sonrası konuşma, yazma gibi becerilere yönelik uygulamalara da ders ortamında yer verilmelidir.

Öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirebilmeleri için sınıf içi çalışmaların yanı sıra sınıf dışı ortamlarda da dinlemenin sürdürülebilmesi amacıyla Arnavutça yayın yapan TV kanallarını dinlemeleri de önerilebilir. Öğretmen, öğrencilerin dinleme becerilerinin gelişmesinde en önemli kaynak olduğundan sınıf içerisinde mümkün olduğunca Arnavutça konuşmalıdır.

- **Konuşma**

Öğrencinin temel seviyede hedef dili konuşabilmesi zor olacaktır. Bu aşamada öğrenciyi zorlamak yerine dinlemenin yanı sıra farklı konuşma etkinlikleri yapmak ön plana çıkmaktadır.

Konuşma becerisi, bilişsel becerilerin yanı sıra psikomotor becerilere de paralel olarak gelişir. Duyuşsal becerilerin yanı sıra sesletim (telaffuz) kurallarını doğru uygulamak, mimik ve jest gibi sözel olmayan beden dilinin unsurlarını etkili olarak kullanmak da konuşmayı destekleyen öğeler arasındadır. Konuşma sırasında konuşmanın akıcılığını sağlama, anlaşılmayan noktaları tekrarlama, aynı ifadeyi başka kelimeler ve yapı kullanarak ifade etme gibi farklı amaçlara uygun konuşma stratejilerinden yararlanılabileceği gibi özür dileme, rica etme, bilgi aktarma, reddetme gibi dil işlevleri de kullanılabilir.

Konuşma becerisinin kazanılmasında kişilerin yalnızca dilin kurallarını ve sözcüklerin doğru sesletimini (telaffuzunu) öğrenmeleri yeterli olmamakta; beden dilini de (jest, mimik) bilmeleri gerekmektedir. Özellikle başlangıç düzeyinde çoğu söz ve eylemler, kalıplar hâlinde öğretilir.

Telaffuz öğretimi öğretmenin, kendisinin ve öğrencilerinin konuşmalarını kaydederek sınıfta dinletmesi ya da hedef dilde televizyon programlarının izlettirilmesi şeklinde olabilir.

- **Okuma**

Okuma becerisinin geliştirilmesi, öğrencilerin farklı kültürleri tanıyabilmeleri, iletişim teknolojilerini etkin şekilde kullanarak dünyadaki gelişmeleri yakından takip edebilmeleri, araştırmaları sonucunda elde ettikleri bilgileri tüm yaşamları boyunca etkin olarak kullanabilmelerine olanak tanır.

Okuma; metinde yer alan kelime, kelime öbeği ve cümlelerin anlamını çözmenin çok daha ötesinde, öğrencinin metnin amacını tanımlayabildiği, çıkarım ve yorumlarda bulunduğu bir süreç olarak görülmelidir. Öğrencinin kendini ifade edebilmesi, değerlendirmelerde bulunabilmesi ve öne sürülen düşüncelere katılıp katılmadığını belirtebilmesi için okuduğunu anlaması ve anladıklarını diğer dil becerileri ile bütünleştirerek anlatması gerekmektedir. Okumanın; kelime hazinesini geliştirmek, kelimelerin bağlam içerisinde kazandığı anlamları ayırt edebilmek, öğrenilen dilsel yapıların özgün metinlerde kullanımını görebilmek ve dilsel üretim için doğal bir bağlam oluşturmak gibi önemli işlevleri de bulunmaktadır. Okumada asıl amaç, metnin içeriğini genel olarak anlamaktır. Metinde geçen her kelime ve cümlelerin anlamını tam olarak çıkarmak güç olabilir. Metnin anlatmak istediği anlaşılırsa okuma amacına ulaşılmış demektir.

Okuma etkinliklerinde elde edilecek sonuçlardan biri olan kültürler arası diyalogun sağlanması da önem taşımaktadır. Öğrenciler bu aşamada metni anlamının yanı sıra öğrendikleri konuları uluslararası bakış açısından da değerlendirebilme yeteneği kazanabileceklerdir.

- **Yazma**

Bu öğrenme alanı kapsamında öğrenci, doğrudan yazı üretme ve anlamlı cümlelerle bir metin oluşturma aşamasına geçmektedir.

Dil öğretiminde, yazma becerisi farklı amaçlarla kullanılabilecek etkili bir araçtır. Bu beceri; gündelik hayatta resmî veya özel mektuplar, kartlar, e-posta, faks veya telgraf yazma, öz geçmiş yazma, form doldurma, ödev yapma, alıştırma yapma, not alma vb. etkinliklerle geliştirilebilir. Yazılı iletişimde yapılan hatalar iletişim kopukluklarına neden olabileceğinden dilin kurallarını doğru olarak kullanmak, istenileni doğru sözcüklerle ifade etmek, yazıda geliştirilen düşünceleri ve yazılanları birbiriyle ilişkilendirmek, anlam akışını sağlamak ve bağlaşıklık (bağlaç, zamir, zaman, göndermeler, sözcük ağı gibi dilsel göstergelerin kullanımı) ilkelerini gözetmek hedeflenmelidir. Yazma, diğer dil becerilerinin gelişmesine önemli katkı sağladığı gibi kişinin duygu, düşünce ve bilgisini düzenleyip ifade etmesine de aracı olmaktadır. Yazma, mekanik bir süreç olarak değil anlama, düşünme, geliştirme ve üretme becerilerini kapsayan bir beceri olarak algılanmalı ve değerlendirilmelidir. Bu anlamda yazma becerisinin kazandırılmasında süreç odaklı bir yaklaşım benimsenmelidir. Öğrencilerin yazma sürecinde plan yapma, ürünlerini aşamalı olarak geliştirme, düşüncelerini destekleme, yazdıklarını değerlendirme gibi farklı kazanımlarla yazma becerisi bakımından gelişmeleri beklenmelidir.

Sınıf içi uygulamalarda yazma becerisini geliştirmeye dönük çalışmalara yer verilmeli, Arnavut alfabesinin öğrenilmesine, özellikle her seviyede noktalama işaretlerine ve Arnavutçaya özgü yazım kurallarına dikkat edilmelidir.

Kazanımlar

Öğretim programının öğelerinden biri olan kazanım, öğrenen için eğitim yoluyla planlanarak öğretme öğrenme süreci sonunda ulaşılması beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerler gibi yaşantılar bütünüdür. Yapılandırıcı yaklaşım çerçevesinde “Niçin öğretiyoruz, hedefimiz nedir?” sorularının cevabı olan kazanım, öğrencinin süreç içerisinde değerlendirilmesi olgusunu getirmiştir. Bu nedenle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki gelişimleri, kazanımların edinilmesine bağlıdır.

Açıklamalar

Öğretim programında kazanımlarla birlikte verilen açıklamalar; kazanımların hangi kapsamda, ne kadar verileceği ve nasıl uygulanabileceği ile ilgili bilgilerden oluşmaktadır. Açıklamalar, kazanımı uygulamada öğretmene yol gösterici bir işlev görmektedir. Açıklamalarda belirtilen örnekler Arnavutça olarak belirtilmiştir.

PROGRAMIN TEMEL ÖZELLİKLERİ

İletişimci Dil Yaklaşımı

İletişimci yaklaşıma göre, dil öğrenmenin özünde yatan ana amaç, dilin temel işlevi olan yazılı ve sözlü iletişimin sağlanmasıdır. Bu yaklaşıma göre dilin kurallarından çok, bir iletişim aracı olarak kullanılması önemlidir. Dilin iletişim süreci içinde belli işlevleri vardır. Bu işlevler, kavramların iletilmesi amacıyla kullanılır.

Bu yaklaşıma göre dilin öğrenme sürecinde öğrencinin geçirdiği zihinsel süreç önemli bir yer tutar. Buna göre öğrenciler, kalıpları ezberlemek yerine öğrendiklerini anlamaya ve kavramaya, kavradıklarını da bulundukları ortamlarda kullanmaya yönlendirilir. Öğrenciler için iletişim, bireysel ihtiyaçların karşılanması, yeteneklerin geliştirilmesi ve toplumsal hayatın oluşması ile sürdürülmesi için gerekli bir süreçtir. Kuralların öğrenciye doğrudan verilmesi değil, dilin kullanımı esnasında öğrenci tarafından araştırılıp bulunması ve anlaşılması esastır. İletişimci yaklaşımda konunun ya da işlevin belirlenmesine ve üretime ilişkin, sınıf içinde ve dışında, her fırsatta etkinlikler yapılmalıdır.

Dört Temel Dil Becerisi ve Öğrenci Merkezli Yaklaşım

Dil öğretimlerinde dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi dört dil becerisi esas alınmaktadır. Beceriler kazandırılırken öğrencinin etkinlikler yoluyla aktif katılımları sağlanmalıdır. Bu amaçla eğitim ortamlarının öğrenci merkezli yaklaşıma göre düzenlenmesi gerekir. Ortamın sağlanması ise öğrencilerin aktif kılınması ile mümkün olabilir. Örneğin, konuşma becerisini kazandırılırken ikili ve grup çalışmaları ile öğrencinin Arnavutça konuşması sağlanmalıdır. Okumada ise okuduğu Arnavutça cümle veya metinler okutularak metinde nelerden bahsettiğini anlatmaları istenmelidir.

Öğrenmeyi Öğrenme

Öğrenmeyi öğrenme, eğitim sürecini bağımsız bir şekilde yönetme tekniğini ifade etmektedir. Buna uygun olarak öğrenciler bakımından buradaki amaç, eğitim sürecini bağımsız olarak yönetme kazanımı elde etmektir. Eğitim başladığında öğrenci pasif dinleyici olmak yerine öğrenme süreci içerisinde aktif bir katılımcı olmalıdır. Öğrencilerin eğitim amaç ve hedeflerini analiz etmeleri, elde edilen sonuçları bağımsız bir şekilde değerlendirmeleri, belli konular ile ilgili olarak sorumluluk almaları sağlanmalıdır.

Eylem Odaklı Yaklaşım

Avrupa Topluluğu Eğitim Komisyonunun yabancı dil eğitim politikasını çerçevelendirmek için 2000 yılında yayımladığı Avrupa Ortak Dil Kriterleri öğrenci özerkliğine değinmektedir. Buna göre Avrupa Ortak Dil Kriterlerinin iki önemli işlevi vardır: Birincisi yabancı dil öğrenenlere, öğrenme deneyimlerinin başarısı için somut bilgiler sağlamaktır. İkinci işlev de yabancı dil öğrenenlerin kendilerini daha iyi yansıtabilmeleri ve değerlendirebilmeleridir.

Eylem odaklı yaklaşım, bir sosyal aktör olarak bireyin sahip olduğu ve kullandığı bilişsel, duyuşsal kaynak ve seçenekler ile bütün yeteneklerini göz önünde bulundurur.

ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ

Dil Öğretim İlkeleri

Dil öğretiminde temel becerilerin (dinleme, konuşma, okuma, yazma) birlikte öğretimi esastır. Dilin tam olarak öğrenilebilmesi için öğretme etkinliklerinin önceden planlaması gerekmektedir. Öğretmen konunun/dersin öğretimini basitten zora, somuttan soyuta doğru planlamalı, konunun özelliğine göre görsel ve işitsel araçları kullanmalı, bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlamalı, öğrencilerin derse aktif katılımlarını teşvik etmeli, bireysel farklılıkları dikkate almalı, öğrencileri güdülemeli ve cesaretlendirmelidir.

Etkinlikler; bireysel farklılıklara, öğrencilerin görerek, işiterek veya yapıp- yaşayarak öğrenme özelliklerine, öğrencilerin gelişim seviyelerine uygun ve somuttan soyuta doğru düzenlenmiş; birden fazla duyu organına hitap eden, öğrencinin ilgisini çeken, tekrara ve dönütlere yer veren bir nitelikte olmalıdır.

Dil öğretiminde yaygın olarak kullanılan öğretim teknik ve etkinlikleri; gösteri, soru-cevap, drama ve rol yapma, ikili ve çoklu grup çalışmaları, iletişim oyunları, gramer oyunları, beyin fırtınası, boşluk doldurma, sıraya koyma, grup tartışması ve eşleştirme gibi etkinliklerdir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme ve değerlendirme, öğrenme ve öğretme sürecinin ayrılmaz ve önemli bir parçasıdır. Ölçme, niteliklerin sayı ya da sembollerle ifade edilmesidir. Değerlendirme ise ölçmeyi de kapsamına alan daha geniş bir kavramdır. Değerlendirmede, ölçme sonuçları da dikkate alınarak bir yargıya varılması söz konusudur. Ölçme ve değerlendirmenin amacı, öğrencilerin başarılarına ve öğrenme-öğretme sürecine yönelik dönüt almaktır. Bu dönütler doğrultusunda düzeltme ve geliştirme etkinlikleri gerçekleştirilir.

Dil becerilerine ilişkin etkili bir değerlendirmenin yapılabilmesi için geleneksel ölçme tekniklerine yer vermekle birlikte, daha çok öğrenme sürecinin dikkate alındığı tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri temel alınmalıdır. Bu tekniklerin yanı sıra öğrencilerin değerlendirme sürecine katılımları da öz değerlendirme ve akran değerlendirme gibi tekniklerle sağlanabilir. Geleneksel ölçme teknikleri şunlardır: Yazılı yoklamalar, kısa cevaplı sorular, doğru-yanlış soruları, eşleştirme soruları, çoktan seçmeli test. Bu bölümde geleneksel ölçme tekniklerine ilişkin açıklamalara yer verilmemiştir. Çünkü bu teknikler bugüne kadar yaygın şekilde kullanılagelen yöntemler olduğundan, genel olarak bilinen ölçme teknikleridir. Tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri aşağıda açıklanmıştır:

Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri

Tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri, daha çok süreç odaklı olup ya hep ya da hiç ölçütü yerine başarı ve başarısızlığın arasında öğrencinin çalışmalarında kısmi performansını da değerlendirmeye alır. Alternatif değerlendirme, otantik değerlendirme gibi sözcüklerle de adlandırılan tamamlayıcı değerlendirmede, sonuç kadar sürecin değerlendirilmesi temel alınmakta, öğrencilerin düşünceleri ve yaratıcılıkları ön plana çıkarılmakta, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmaktadır. Arnavutça Öğretim Programı'nda da öğrencilerin öğrenme sürecindeki gelişimlerinin izlenmesi ve performansa dayalı bir değerlendirmenin yapılması önemli görülmektedir. Bununla birlikte geleneksel ölçme tekniklerine yer verilmesi de beklenmektedir.

ARNAVUTÇA ÖĞRETİM PROGRAMININ

SINIFLARA GÖRE KAZANIMLARI

5. SINIF A1.1 SEVİYESİ	
DİNLEME	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Dinledikleri metinlerdeki günlük hayatta kullanılan kalıpları anlar. 2. Basit, açık ve anlaşılır günlük konuşmaları takip eder. 3. Dinlediği basit, açık ve anlaşılır soruları ve cevapları anlar. 4. Dinledikleri metinlerde verilen mesajın konusunu tahmin eder. 5. Basit ve anlaşılır şarkı ve şiir sözlerini tekrar ederek dinler. 6. Dinlediği metinlerde geçen uluslararası sözcükleri, isimleri ve yer ifadelerini ayırt eder. 7. Okul ortamında kullanılan yönergeleri anlar. 8. Trafikte, havaalanında, bankada ve benzeri farklı ortamlarda uyulması gereken kuralları dinlediğinde algılar. 9. Dinlediklerinde geçen sayıları anlar.	1. Günlük hayatta sıklıkla kullanılan selamlaşma, vedalaşma, özür dileme, hal hatır sorma “Tungjatëjeta!, Përshëndetje!, Mirupafshim!, Më fal!, Si je?” vb. kalıplar üzerinde durulmalıdır. 2. Birisi kendisini tanıtırken söylenenleri “Unë jam , Ti je, Gëzohem!, Më vjen mirë!” anlamaları beklenmektedir. 3. Kendisi, ailesi ve yakın çevresiyle ilgili ad, yaş, adres, milliyet ile ilgili “Si e ke emrin?, Sa vjeç/vjeçe je? Ku jeton ti?” soruları ve “Unë e kam emrin, Unë jam vjeç/vjeçe., Unë jetoj në lagjen” gibi cevapları anlamaları beklenmektedir. 4. Radyo ve televizyondaki reklamlarda yer alan basit mesajları anlamaları beklenmektedir. 5. Okul ve sınıf ortamında kullanılan “Trego figurën!, Qetësi!, Kjo është dera., Dëgjoni mësimin!” vb. yönergeler verilmelidir.

KONUŞMA (Karşılıklı Konuşma)	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Günlük konuşma kalıplarını yerinde kullanır. 2. Kendisiyle ilgili sorulan sorulara cevap verir. 3. Başkaları hakkında bilgi edinmek için basit sorular sorar. 4. Hoşlanıp hoşlanmadıkları hakkında konuşur. 5. İhtiyaç duyduğu konular hakkında sorular sorar. 6. Sorulan sorulara uygun cevaplar verir. 7. Görgü kurallarına ve değerlere uygun konuşur. 8. Konuşmalarında zaman dilimlerini kullanır. 9. Başlangıç seviyesinde iletişim kurar.	1. Selamlaşma, vedalaşma, teşekkür etme, rica etme, hâl hatır sormanın gerektirdiği durumlara uygun konuşmaları istenmelidir. 2. Adı, kaç yaşında olduğu, nereli olduğu, nerede yaşadığı, uyruğu, nerede oturduğuna ilişkin soruları cevaplamaları beklenmelidir. 3. Başkasına adı, kaç yaşında olduğu, nereli olduğu, nerede oturduğu, hobi ve ilgilerine ilişkin sorular sormaları beklenmelidir. “Si e ke emrin?, Sa vjeç/vjeçe je?, Ku po shkon?, Ku jeton?, Çfarë po bën?, A di të luash basketboll?” 4. “Mua më pëlqen, Unë preferoj të, Unë dua të” vb. kalıplar üzerinde durulmalıdır. 5. “Ku është, Çfarë është, Si mund të shkoj në” vb. sorular sormaları, talepte bulunmaları beklenmelidir. 6. “Ajo është në, Ai është, Ti mund të shkosh” vb. cevaplar vermeleri beklenmelidir. 7. “Dje, sot, nesër, pasnesër, Natën e mire!” vs. benzeri sözcükleri kullanmaları istenecektir. 8. Yaş seviyelerine uygun şiirler okumaları, şarkı söylemeleri ve diyalog kurmaları istenecektir.

KONUŞMA (Sözlü Anlatım)	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Kendisi hakkında bilgi verir. 2. Yakın çevresini tanıtır. 3. Basit cümlelerle evini ve odasını betimler. 4. 0–20 arası sayıları sayar. 5. Hoşlanıp hoşlanmadıkları hakkında bilgi verir. 6. Günlük olaylarla ilgili açıklamalar yapar. 7. Yapabildikleri ve yapamadıkları hakkında bilgi verir.	1. Adının ne olduğu, kaç yaşında olduğu, nereli olduğu, nerede oturduğuna ilişkin bilgi vermeleri beklenmelidir. 2. “Emri i babait tim është, Emri i nënës sime është, Unë kam një motër/vëlla.” vb. basit cümle yapılarını kullanarak aile bireylerini ve arkadaşlarını tanıtmaları istenmelidir. 3. Betimlemelerinde “i madhë/e madhe, i (e) vogël, i (e) lartë, i (e) ulët, i (e) ngushtë, i (e) gjerë” vb. sıfatları kullanmaları beklenmelidir. 4. “Koha është e ftohtë, e nxehtë, e ngrohtë, me borë, me shi” vb. hava durumlarını bildiren ifadeler kullanmaları sağlanmalıdır. 5. “Unë mund të bëj, Unë nuk mund të bëj” vb. yapılar üzerinde durulmalıdır.

OKUMA	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Görsellerle desteklenmiş, kısa ve basit yönergeleri anlar. 2. Kısa metinlerde verilen temel bilgileri anlar. 3. Günlük hayatta sıkça karşılaşılan, yerleşik logo veya renkler içeren kamuya açık yazılardaki sözcük ve ifadeleri anlar. 4. Okuduğu metinlerde geçen uluslararası sözcükleri anlar. 5. Kısa ve basit yol tariflerini anlar.	1. Kartvizit, tanıtım broşürü, e-posta, telefon mesajları, gazete ve dergilerdeki kısa ilan vb. metinler ile çalışılmalıdır. 2. Açık ve kapalı alanlardaki yönlendirici tabelalar, trafik levhaları vb. örneklerden yararlanılmalıdır. 3. “Kompjuter, sport, gazetë, celulari, revistë” gibi sözcükler kullanılabilir.

YAZMA	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Basit anketleri ve kişisel formları doldurur. 2. Basit kelime grupları ve cümleleri yazar. 3. Liste oluşturur. 4. Kendisini tanıtan kısa metinler yazar. 5. Kartpostal yazar. 6. Yazım kurallarına uyarak yazar.	1. Çalışılacak form ve anketlerin içinde adı-soyadı, sınıf, yaş ve adres gibi basit bilgilerin bulunmasına dikkat edilmelidir. 2. Görsel ve işitsel materyallerle çalışılması önerilmektedir. 3. Ödev, gün içinde yapacakları, yanına alacakları vb. günlük işlere yönelik liste yapmaları beklenmelidir. 4. Tatil vb. yerlerden yazılan kartlarla çalışılmalıdır.

6. SINIF, A1.2 SEVİYESİ	
DİNLEME	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Dinlediklerindeki miktar ve fiyat bildiren ifadeleri ayırt eder. 2. Başlık ve görsellerden hareketle dinleyeceği metnin konusunu tahmin eder. 3. Dinlediği basit yönergeleri uygular. 4. Basit, açık ve anlaşılır günlük konuşmaları takip eder. 5. Dinlerken vurgu, tonlama ve telaffuza dikkat eder. 6. Konuşmacı, konuşma ortamı ve konuşma içeriği hakkındaki düşüncelerini belirtir.	1. Ürünlerin miktarı ve fiyatı ile ilgili açıklamaları anlamaları beklenmektedir. (Sasi, Sa copë? Sa kushton?) 2. Basit yönergelerin yanı sıra yol tarifleri de kullanılmalıdır. (Lexo, shkruaj, eja, dil, hape dritaren, hape deren, shko direkt, më jep vb.) 3. Değişik ortamlarda öğretmeni, arkadaşları ve ailesiyle yapılan konuşmaları anlamaları beklenmektedir.

KONUŞMA (Karşılıklı Konuşma)	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Günlük konuşma kalıplarını yerinde kullanır. 2. Sorulan sorulara uygun cevaplar verir. 3. Çeşitli konular hakkında uygun sorular sorar. 4. Basit düzeyde telefon görüşmesi yapar. 5. Konuşma sırasında anlamadıkları ile ilgili açıklama isteğini belirtir. 6. İstek, beğeni ve şikâyetlerini uygun şekilde ifade eder. 7. Görüş ve önerilerini uygun ifadeleri kullanarak paylaşır. 8. Hobileri ve ilgileri hakkında konuşur. 9. Basit düzeyde planlarını anlatır. 10. Konuşmalarında kısa betimlemeler yapar. 11. Duygu ve hislerini basitçe ifade eder. 12. Yeni öğrendiği kelimeleri konuşmalarında kullanır. 13. Konuşmasında olayları oluş sırasına göre anlatır.	1. İhtiyaçlarını karşılamak için kamuya açık yerlerde ve alışveriş merkezlerinde duruma uygun konuşmalar yapmaları beklenmelidir. 2. Miktar, fiyat, randevulaşma, hava durumu, ulaşım vb. konularda verilen cevaplar üzerinde durulmalıdır. 3. Hobiler, yol-yer bilgileri vb. konuları içeren sorular sormaları istenmelidir. 4. Telefonda biraz beklemesi, aradığı kişinin orada bulunmadığı, nereyi araması gerektiği vb. konuları içeren telefon görüşmeleri yapılmalıdır. 5. Söylenenlerin tekrar edilmesi, aynı ifadenin farklı bir şekilde söylenmesi, anlamadığı kelimenin harf harf söylenmesi istenmelidir. 6. Almak istediği şeyler, hoşlandığı veya hoşlanmadığı kişi ve nesneler ile ilgili diyaloglar kurmaları sağlanacaktır. 7. “Unë shkoj në kinema, Unë jam duke shkuar në shtëpi, Ne do të shkojmë në shkollë” vb. zaman ifadelerini kullanmaları beklenmektedir. 8. “Bukur, i (e) mirë, djathtas, i (e) bardhë, i (e) lartë, i (e) ulët” vb. sözcükler kullanılmalıdır. 9. Şaşkınlık, korku, üzüntü, öfke, sevinç vb. duyguları belirten ifadeler ile çalışılmalıdır. 10. Olayları sıralarken “në fillim, më vonë, pastaj, në fund” vb. ifadeleri kullanması istenmektedir.

KONUŞMA (Sözlü Anlatım)	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Yakın çevresindeki kişi ve nesneleri betimler. 2. 0-100 arası sayıları sayar. 3. Günlük yaşamıyla ilgili bilgi verir. 4. Hoşlanıp hoşlanmadıkları hakkında konuşur. 5. Hava durumu ve mevsimler hakkında bilgi verir. 6. Yapabildiklerini ve yapamadıklarını uygun şekilde ifade eder. 7. Yakın çevresindeki kişi ve nesneleri tanıtır.	1. Nesnelerin şekilleri ve kişilerin fiziksel görünümlerini ifade eden kalıplar verilmelidir. 2. Sayıları ve rakamları gündelik hayatta kullanmaları sağlanmalıdır. 3. Rutin yaptıkları, yakın geçmişte yaşadıkları ve sonra yapacakları hakkında konuşmaları istenmelidir. 4. “Unë e dua atë, Mua nuk më pëlqen, Unë nuk e dua atë, Mua nuk më pëlqen” yapıları kullanmaları sağlanmalıdır.

OKUMA	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Güncel konularla ilgili basit metinlerin içeriğini anlar. 2. Tablo ve çizelgeleri okur. 3. Kısa ve basit yönergeleri uygular. 4. Kısa ve basit metinlerdeki mesajları anlar. 5. Yazılı kaynaklarda aradığı bilgiyi bulur. 6. Okuma öncesi, okuma sırası ve sonrasında metinle ilgili soruları cevaplandırır. 7. Okuduklarının konusunu belirler. 8. Metinde verilen ipuçlarından hareketle karşılaştığı yeni kelimelerin anlamlarını tahmin eder. 9. Okuduklarıyla ilgili, kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir.	1. Toplu taşıma araçlarının geliş gidiş zamanlarını, mesai saatlerini, fiyatları gösteren çizelgeleri anlamaları beklenmektedir. 2. Basit bilgisayar komutları, sınıf etkinlik yönergeleri vb. kullanılmalıdır. 3. Gazete, dergi ve İnternet gibi kaynaklarda yer alan ilanlarla çalışılmalıdır. 4. Dergi, katalog, dizin, broşür, ambalaj vb. kaynakların içerdiği metinler ile çalışılmalıdır.

YAZMA	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Hatırlamak amacıyla not alır. 2. Kısa ve basit mesajlar yazar. 3. Nesneleri ya da tanıdığı kişileri betimleyen cümleler yazar. 4. Basit cümlelerle evini ve odasını betimler. 5. Basit cümlelerle bir metin oluşturur. 6. Basit duyurular yazar. 7. Kelimeleri yerinde ve anlamlarına uygun kullanır. 8. Yeni öğrendiği kelimeleri yazılarında kullanır.	1. Günlük yaşamında arkadaşları ve öğretmenleri gibi kişilere önemli konularda notlar yazmaları istenmelidir. 2. E-posta, SMS, davetiye vb. yazmalıdır. 3. Kişi ve nesneleri fiziksel özellikleriyle betimleyen basit cümleler yazmaları istenmelidir. 4. Eşyaların bulunduğu yerleri “më poshtë, lart, prapa, para, në mes” edatlarını kullanarak tanıtmaları istenmelidir. 5. Çeşitli konularda (rutin yaptıkları, yakın geçmişte yaşadıkları ve az sonra yapacakları vb.) metin oluşturmaları beklenmektedir. 6. Okul panosuna asılacak spor müsabakası, toplantı duyurusu, mektup arkadaşlığı vb. duyurularla çalışılmalıdır.

7. SINIF A2.1 SEVİYESİ**DİNLEME**

Kazanımlar	Açıklamalar
1. Dinlediği metne ilişkin soruları anlar. 2. Dinlediklerinde ve izlediklerinde verilen bilgiyi ayırt eder. 3. Dinlediklerindeki basit yönergeleri takip eder. 4. Dinlediklerinde öğüt ve tavsiye bildiren ifadeleri ayırt eder. 5. Dinlediği duyuru ve mesajları anlar.	1. Ne, nerede, ne zaman, nasıl, kim “Çfarë? Ku? Kur? Kush? Si?” sorularını anlamaları beklenmelidir. 2. Hava tahmin raporlarından örnekler verilmelidir. 3. Telefonda veya kamuya açık yerlerde yapılan yönlendirmeleri anlamaları beklenmektedir. 4. “Hani, pini, lexoni, eja, ejani, shikoni, shiko” ifadelerinin kullanımı üzerinde durulacaktır. 5. Tren, otobüs garı veya havaalanında yapılan duyurular, telesekretere bırakılan mesaj vb. kullanılmalıdır.

KONUŞMA (Karşılıklı Konuşma)

Kazanımlar	Açıklamalar
1. Sözcük ve sözcük gruplarını basit bağlaçlarla bağlar. 2. Güncel konular hakkında sorular sorar. 3. Güncel konular hakkında sorulan sorulara cevap verir. 4. Konuşmalarında görüş ve önerilerini belirten ifadeler kullanır. 5. Konuşmalarında yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir. 6. Gereksinim ve dilek bildiren ifadeler kullanır. 7. Kabul ve ret ifadelerini yerinde kullanır.	1. “Dhe, sepse, kur, por, nëse” bağlaçlarının kullanımı üzerinde durulacaktır. 2. Ne, nerede, ne zaman, nasıl, kim vb. soruları sormaları beklenmektedir. 3. Ne, nerede, ne zaman, nasıl, kim vb. sorularına cevap vermeleri beklenmektedir. 4. “Sipas mendimit tim, unë nuk mendoj se” gibi yapıları kullanılarak öneride bulunmaları ve görüşlerini söylemeleri istenmektedir. 5. Okulu, ailesi ve yakın çevresi ile ilgili konuşmalar yapmaları beklenmektedir. 6. “Unë po kërktoj, duhet të jenë të” vb. yapılarla gereksinim ve isteklerini bildirmeleri sağlanmalıdır. 7. “Jo, nuk dua, nuk mendoj, unë nuk mund të” vb. ifadeleri kullanmaları beklenmektedir.

KONUŞMA (Sözlü Anlatım)	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Kendisi ve günlük yaşamı hakkında bilgi verir. 2. Basit cümleler oluşturur. 3. Kısa sunu yapar. 4. Bir konu hakkında görüş bildirir. 5. Sevdiği ve sevmediği şeyler hakkında konuşur. 6. Konuşmalarında sebep-sonuç ilişkileri kurar.	1. Görev ve sorumlulukları, günlük hayatı hakkında konuşmaları beklenmektedir. 2. Zaman ifadelerini içeren basit cümleler kurmaları beklenmektedir. 3. Kendisi, ailesi, yakın çevresi ve ilgi alanları vb. konularda sunu yapmaları sağlanmalıdır. 4. “Ndërsa, për shkak se” yapıları ile cümleler kurmaları beklenmektedir.

OKUMA	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Okuduğu hikâyelerin unsurlarını belirler. 2. Yazılı yönergeleri anlar. 3. Okuduklarında geçen kabul ve ret ifadelerini anlar. 4. Okuduğu metnin konusunu ayırt eder.	1. Yer, olay, zaman, ana ve yardımcı karakterleri belirlemeleri beklenmektedir. 2. Kullanım kılavuzu, ilaç prospektüsü vb. yönergeler içeren metinler kullanılacaktır. 3. “Unë pajtohem me ju, unë nuk pajtohem me ju, unë jam dakort, unë nuk jam dakort” vb. kabul ve ret ifadelerini kullanmaları beklenmektedir.

YAZMA	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Kısa notlar alır. 2. Geçmişte yaptıklarıyla ilgili kısa cümleler yazar. 3. Kelime ve kelime gruplarını yerinde ve anlamlarına uygun olarak kullanır. 4. Kişisel bilgilerini yazılı olarak ifade eder. 5. Planları ve görevlerini yazar. 6. Okudukları, dinledikleri ve gördüklerinden edindiği bilgiyi, kendi sözcükleri ile yazar.	1. Bilgi almak veya bilgi vermek amacıyla kısa notlar yazmaları beklenmektedir. 2. Dün, geçen hafta, geçen yaz tatili vb. hakkında cümleler yazmaları beklenmektedir. 3. Bilgisayar ortamında bilgi alışverişinde bulunurken paylaşılan kişisel bilgiler, hobiler vb. bilgilerin yazılı olarak ifade etmeleri istenmelidir. 4. Günlük, haftalık, aylık olarak etkinliklerini planlaması beklenmektedir.

8. SINIF, A2.2 SEVİYESİ**DİNLEME**

Kazanımlar	Açıklamalar
1. Dinlediklerinde belirli durumlara ilişkin bilgiyi ayırt eder. 2. Kısa mesajları ve kayıtlı duyurulardaki önemli bilgileri anlar. 3. Dinlediklerindeki yönergeleri anlar. 4. Dinledikleri ve izlediklerinde yer, zaman, kişi ve konuyu belirler. 5. Başkaları arasında geçen konuşmaları genel hatlarıyla anlar. 6. Dinlediği olayların oluş sırasını belirler. 7. Dinlediği konuya uygun başlık belirler. 8. Basit yön tariflerini anlar. 9. Bildik durumlardaki basit nesnel bilgi ve sayısal verileri anlar. 10. Dinlediği metinden çıkarımlarda bulunur. 11. Dinlediği metindeki bilgileri kullanarak bilmediği sözcüklerin anlamını tahmin eder. 12. Dinlediği metnin konusunu belirler.	1. Okul ve derslerle ilgili açıklamaları anlamaları beklenmektedir. 2. Alışveriş merkezleri, radyo vb. yerlerde yapılan duyuruları anlamaları beklenmektedir. 3. Öğretmeni, doktoru ve grup arkadaşının söylediği yönergeleri uygulamaları gerekmektedir. 4. Düzeye uygun röportaj, film, çizgi film vb. konularda TV, DVD, kayıt cihazı gibi dinleme araçları ile ana dili Arnavutça olan kişiler arasındaki konuşmaları anlamaları beklenmektedir. 5. Aile, okul, hobi, yakın çevre vb. konular seçilmelidir. 6. Aradıklarını nerede (hangi kat, hangi oda, hangi reyonda vb.) bulabileceklerine ilişkin tarifleri anlayarak takip etmeleri beklenmelidir. 7. Fiyat, tarih, saat vb. sayısal ifadelerin geçtiği diyaloglar ve metinler kullanılmalıdır.

KONUŞMA (Karşılıklı Konuşma)

Kazanımlar	Açıklamalar
1. Konuşmalarında günlük ilişkilerin gerektirdiği ifadeleri yerinde kullanır. 2. İhtiyaç duyduğu konularda sözlü olarak bilgi verilmesini ister. 3. Çeşitli konularda bilgi verir. 4. Basit telefon görüşmeleri yapar. 5. Geçmiş yaşamıyla ilgili konuşur. 6. Duygu ve hislerini sözlü olarak ifade eder. 7. Sevdiği ve sevmediği şeyler hakkında konuşur. 8. Bilgi ve yönergeler verir.	1. İyi dileklerde bulunma, özür dileme, özel gün kutlamaları vb. durumlarda kullanılan ifadeler “Ta gëzoni, gëzuar ditëlindjen, më vjen keq, urime bajramin, urime festën, të trashëgoheni” üzerinde durulmalıdır. 2. Turizm danışma, seyahat acentesi, resepsiyon, gezi rehberi vb. hizmetlerine yönelik bilgi istemeleri beklenmektedir. 3. Ulaşım, eğitim, sağlık vb. konuları içeren bilgiler vermesi beklenmektedir. 4. Telefonla konuşma, telefona sesli mesaj bırakma, telefonla randevu alma vb. konular üzerinde durulmalıdır. 5. Geçen hafta sonu, dün, geçen yaz tatili vb. hakkında konuşmaları sağlanmalıdır. 6. Şaşkınlık, korku, öfke, sevinç, üzüntü vb. ifadelerin kullanılması beklenmektedir. 8. Yol tarifi gibi konularda bilgi ve yönerge vermeleri istenmelidir.

KONUŞMA (Sözlü Anlatım)	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Konuşmalarında betimlemeler yapar. 2. Konuşmalarında sebep-sonuç ilişkileri kurar. 3. Belli bir konuya ve ortama uygun konuşmalar yapar. 4. Alışkanlıkları hakkında bilgi verir. 5. Konuşmalarında sıklık bildiren ifadeleri kullanır. 6. Bir konu hakkında görüş bildirir. 7. Karşılaştırmalar yapar. 8. Geleceğe ilişkin planlarını ifade eder. 9. İlgi duyduğu bir konu hakkında hazırlanarak sunu yapar. 10. Olayları oluş sırasına göre anlatır. 11. Okuduğundan ve dinlediğinden edindiği bilgiyi kendi tümceleriyile akıcı olarak anlatır. 12. Gerekli ortamlarda dili gerçek iletişim amacıyla kullanır.	1. Kişi ve nesneleri betimleyen ifade ve kalıplar üzerinde durulmalıdır. 2. Özel davetler vb. konular seçilmelidir. 3. Beslenme, yaşam biçimi vb. konularda alışkanlıklarından söz etmeleri istenmelidir. 4. “Shpesh, gjithmonë, çdo dite, totalisht” ifadelerini kullanmaları istenmelidir. 5. “Sipas mendimit tim, unë mendoj kështu, unë mendoj se” kalıpları üzerinde durulmalıdır. 6. Sıfatların karşılaştırılması “më i (e) lartë, më i madhë/e madhe, më pak, më të mirë, më i (e) varfër, më i (e) ngushtë, më i (e) gjerë” üzerinde durulmalıdır. 7. Gelecek zamanı ifade eden kalıplar üzerinde durulmalıdır. 8. Ülke, takım, müzik grubu vb. konular hakkında sunu yapmaları istenmelidir. 9. Konuşmalarında “Më parë, në të kaluarën, në të ardhmen, dje, sot, nesër, pasnesër” vb. sözcüklere yer vermesi beklenmektedir.

OKUMA	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Yazılı yönergeleri anlar. 2. Okuduğu metne ilişkin sorulara cevap arar. 3. Okuduklarını anlamlandırmada görsellerden yararlanır. 4. İlgi alanlarına giren konular veya güncel konularda gazete ve dergi yazılarını anlar. 5. Aynı konuda yazılmış farklı iki metni okuduğunda karşılaştırır.	1. Ders kitabı, alıştırma kitabı vb. içeriğinde yer alan çalışma yönergeleri ile oyun kuralları kullanılmalıdır. 2. Seviyeye uygun metinler seçilmelidir. 3. Kamuya açık yerlerdeki levha ve tabelalarda yer alan şekil, sembol ve işaretlerin anlamları beklenmektedir. Mektup, broşür ve olayları betimleyen kısa gazete makaleleri ile çalışılmalıdır. 4. Spor, ünlüler, İnternet, güncel olaylar vb. konuları içeren haber metinleri ve ilanlar ile çalışılmalıdır.

YAZMA	
Kazanımlar	Açıklamalar
1. Günlük ilişkilerin gerektirdiği farklı durumlara uygun yazılar yazar. 2. Yazılarında kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir. 3. Yazılı olarak yol tarifi yapar. 4. Geleceğe ilişkin planlarını ifade eden yazılar yazar. 5. Yazılarında karşılaştırmalar yapar. 6. Bildik kelimeleri doğru yazar. 7. Basit mektup, e-posta, SMS yazar. 8. Plan ve görevlerini basit bir şekilde yazar.	1. Davetiye, kişisel yazışmalar, e-posta, bir davete katılıp katılmayacaklarını ve özürlerini bildiren açıklamalar vb. yazılar yazmaları istenmektedir. 2. Bir yerden bir yere nasıl gidileceği konusunda harita ve şehir planlarını kullanarak yazılı açıklama yapmaları beklenmektedir. 3. Bireysel etkinliklerini ne zaman ve ne şekilde yapacaklarını planlamaları, grup çalışmalarında görev ve sorumlulukların dağılımını gösteren kısa notlar almaları istenmelidir.